

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Novi okraj. zastop v Celji.

Zadnje volitve v okrajni zastop Celjski so za nas Slovence silno vesele. Če zmaga slovenska stranka kje drugje pri kakej volitvi, je to veselo in tolažljivo, kaže nam o živem narodnem gibanju, o krepkejši narodni zavesti; da smo pa zmagali v Celji, v tem najbolj zagrizenem in Slovencem neprijaznem mestu, da smo zmagali pri volitvah v okrajni zastop Celjski in s tem iztrgali nasprotnikom in si osvojili eno njihovih, kakor so menili, najbolj močnih trdnjav, katero so nasprotniki branili z vso strastjo in besnostjo ter z vsakim nepoštenim sredstvom, na to smo Slovenci z opravičenjem ponosni. Ta volitev pa nam je pokazala tudi našo moč, ter poštenost in značajnost naših volilcev.

Dne 26. marca (v velikem posestvu) je volil z nami, kar moramo pred vsem z zahvalo omenjati g. Franc Kameroner, posestnik gostilne „zur Stadt Graz“ v Celji, rojen Nemec, ki pa spoštuje nas in priznava pravičnost naših teženj. Nadalje so volili z nami trije grajščaki: g. Vašič Konrad v Lanhofu pri Celji, g. vitez Berks v Blagovni in Albert Dub pri Dobrni (po g. Miha Vošnjaku) in gospa Marija Bruner, posestnica grajščine Anderburg pri Št. Jurji. Daljni naši volilci so gg.: dekan in kanonik Jeraj v Žalci, dr. Gregorec, kanonik pri Novej cerkvi, Fr. Ferenčak, župnik v Vojniku, V. Par, žup. v Gotovljah, Mutec Jože, kot župan komune Levške, Roblek Franc v Žalci, Vrečer Karol v Vojniku, Radaj Ana, gostilničarka na Bregu, Žigan Jože in Janez Hausenbichler, oba v Žalci, Fr. Julij Friedrich v Libojah, Franc Stožir v Trnovljah, Peter Majdič, posestnik paromlina v spodnji Hudinji, Jurij Stante v Prožinski vesi, Franc Pisanec iz Vezovja, Kuček Simon v Žalci, Ratej Ant. v Št. Jurji, Mastnak Ant. v Lubečnem, Svetelšek Franc v Dramljah, Franc Mastnak, kot župan komune v gornjih Rojah, Koželj Marija

v Bukovih žlakah, Šribar Tomaž v Dobrovi, Pisanec Franc v Kalobju, Bec Leopold v Drenšnji vesi, Špes Martin v St. Miklavžu, Niederfer Treza v Vrbljah, Freisteiner Franc v Dramljah, Pilih Jože v Trnovljah, Brinovec Franc v Gotovljah, Rotnik Martin v Podkrajju, Gorečan Andrej v Novekah, Škraber Miha na Lavi, Govek Neža v Petrovčah, Pospeh Jurij v Kasazih, Praunseis Franc v Št. Jurji, Mastnak Jakob v Lokarjih, Roblek Marija v Žalci (po g. dr. Iv. Dečku), Antloga Franc v Gotovljah, Gorečan Anton v Višnji vesi, Mirnik Martin v Medlogi, Zanjer Norbert v Št. Pavlu, Kačičnik Blaž v Dramljah in Bincl Martin v Trnovljah — vsega vkup 48 glasov. — Imena vseh teh vrlih volilcev zapisal si bo slovenski narod hvaležno v svojo zlato knjigo.

Vže ko smo se zbrali v volilni dvorani, bili smo prepričani, da bo zmaga naša. Pa bil je tudi vesel, tolažljiv pogled; na desni strani stali so izven pičlega števila duhovnih in posvetnih gospodov sami korenjaški naši kmetje ponosno in možato. Bil je tukaj tako rekoč cvet našega kmetskega stanú; najbolj odlični in premožni kmetje celega okraja stali so tukaj.

Na unej strani, na levisi, stiskavalo se je boječe, med samimi meščani in grajščaki 5 kmetičev, od katerih pa sta samo dva volila v svojem imenu, od drugih pa eden za Wallanda v Konjicah in dva kot župana dveh komun pri Št. Petru. Videli smo tukaj, da je vse, ves okraj, vse kmetsko prebivalstvo v našem, narodnem taboru; proti nam pa samo mesto Celje in grajščaki, večinoma le priseljenci od vseh vetrov.

Kakor je veter od vseh strani sveta te naše nasprotnike skupaj znosil, ravno tako jih bo sopet razgnal na vse strani sveta. Kar je pri nas stalo, to je vse vzrastlo na naših domačih tleh, in to bo tukaj tudi ostalo; zatoraj smemo biti prepričani, da bomo mi ostali, kakor smo bili, ko se bodo nasprotniki že sopet raztepli križem sveta. To nas toraj navdaja z

zavestjo, da bode naša narodna stranka ostala vedno nevpopljiva, kakor siva skala.

Volitev volilnega komisijona uverila nas je potem kmalu, da je zmaga res naša; kajti v komisijon bili so voljeni gg.: kanonik Jeraj (kot predsednik), vitez Berks in dr. Dečko s 47 glasovi zoper 43. Konečni izid volitve bil je pa ta, da so bili v okrajni zastop voljeni naši kandidatje z 48 zoper 42 glasov.

Vsi volilci zbrali so se po volitvi v gostilni „pri belem volu“ ter združeni s Celjskimi drugimi narodnjaki, ki so prihiteli v Celje praznovati eno najvažnejših in pomembe polnih zmag, kar smo jih Slovenci pri volitvah dozdaj priborili. Veselje vseh bilo je neopisljivo. In kakor je Celjska vahtarica vže pred volitvo pisala, da dne 26. marca gleda vsa spodnja Štajarska na Celje, tako smo se kmalu prepričali, da se naše zmage raduje ne samo cela spodnja Štajarska, ampak tudi naši bratje na Kranjskem. Komaj je bil izid volitve znan, naznanjal je brzojav ali telegraf na vse kraje našo slavno zmago; in kmalu so začeli pokati v Žalci topiči ter razglašali po celej Savinjski dolini narodni praznik. In iz vseh krajev prihajale so sopet po brzojavu čestitke rodoljubov, izražajoče veselje, ki je zavladalo kmalu v vseh okrajih naše dežele. Tako so prišli naslednji brzojavi:

Iz Maribora: „Vaša zmaga povzdiguje naš narod! Živeli veseli volilci! Dr. Radaj v imenu mariborskih Slovencev.“

Iz Šmarja: „Zmaga naša! Živeli! Šmarčani.“

Iz Brežic: „Živeli slavni uspešni borilci! Dr. Firbas v imenu Brežških Slovencev.“

Iz Ptujja: „Čestitamo vrlim in zavednim volilcem in njih vodjem na častnej zmagi! Dr. Jurtela v imenu Ptujskih Slovencev.“

Iz Sevnice: „Srčno vesel sijajne zmage kličem: Živio! in želim enak uspeh v kmetске skupini! Živeli volilci! Veršec, notar in načelnik okrajnega zastopa v imeu Sevnških Slovencev.“

Iz Mozirja: „Živeli vrli volilci; živeli možje, katerih trud je zmaga častno plačala! Lipold v imenu Mozirskih Slovencev.“

Iz Vranskega: „Za Vaš neumorni trud hvala, slovenskim veleposestnikom Slava! Gabršek v imenu Vranskih Slovencev.“

Iz Ljubljane: „Čestitamo na sijajni zmagi; Slava slovenskim volilcem“. „Slovenski narod“.

Iz Ljubljane: „Z neizrečenim veseljem čitali smo veselo vest, da so vrli veleposestniki danes odločili zmago. Vsa Ljubljana se raduje in bratom ob Savinji radostno stiska roko. Nemškutarski obroč je razbit. Živeli! Železnikar v imenu narodnjakov zbranih v gostilni pri Au-erju.“ — (Konec prih.)

Namen in pomen verske šole.

(Dalje.)

Ako pa je država krščanska — kar tudi bo z božjo pomočjo bolj, kakor sedaj v svojih organih in postavah — potem ji katoliki tudi več priznamo, kakor le enakopravnost, priznamo ji najvišje vodstvo in nadzorstvo v ljudski šoli, ker je zastopnica starišev, ki plačujejo troške za ljudske šole. Le samovladarstva ne bomo nikoli priznali državi, ker mora cerkev v šoli, kakor v življenji po svoji božji nalogi ljudi vzgojevati za kristijane in duše pridobivati za nebesa. (Dr. Pscheiden: Prav res!) Mi torej ne želimo stare šole, katero Vi napačno imenujete konkordatsko, temveč versko šolo, ne stare šole, katere pogoji so že zdavnej in za vse čase zginili, temveč versko šolo, ki je vpeljana v vseh sosednjih državah. To želimo.

Dovolite, da Vam najprvo ob kratkem označim versko šolo in naštejem njena znamenja.

Verska šola je tista, ki ne podučuje samo otrok v veri njihovih starišev, temveč tudi vzreja, in njena znamenja so trojna: Najprvo morajo biti otroci kolikor moči ločeni po verah pod učitelji, ki so tudi njihove vere in so bili temeljito v veri podučeni. Jaz rečem: kolikor moči ločeni, ker v vsaki državi z mešanim prebivalstvom mora biti veliko število vkupnih (simultannih) šol. Drugič dovolj poduka v veri, ki mora biti dogovorjen z verskimi oblastmi. Podučevati mora duhovnik, ponavljati in dostavljati pa učitelj. Pobožnosti, molitve in služba božja morajo biti določene v dogovoru s cerkveno oblastjo ter se jih vdeležiti tudi učiteljstvo, ki naj otrokom daje lep vzgled. (Prav res! na desnici) In tretjič se mora vse odstraniti iz šolskih sredstev, obnašanja učitelja in pouka, kar bi škodovalo veri otrok, in vse pospeševati, kar utrjuje in krepi vero otrok. V ta namen in v tem ozkem okviru morajo se veroizpovedanjem dovoliti nadzorovalni organi znotraj in zunaj splošnjega državnega nadzorovalnega aparata.

Vprašam sedaj, ali je taka šola, katero sem zdaj opisal, v kateri moderni državi vresničena?

Zagotavljam Vas, ko bi poslušal le svoje srce, ne staval bi tega vprašanja; če je namreč katera sprememba dobra, pravična in potrebna, ponosen bi bil, da bi jo Avstrija prva uvela. (Prav dobro!) Pa mi parlamentarci se držimo stare navade, ker se za vsako večje postavodajalno delo oziramo drugje po vzgledih in analogijah. Ako bi prišel sodnji dan in se bo sesulo ozvezdje, mislim, da bodo parlamenti tudi tedaj iskali enakih slučajev, da bi izvedeli, kaj jim je storiti. (Veselost na desnici.)

Na našo srečo nam ne manjka gledé ver-

ske šole vzgledov in analogij. Skoraj vsa srednja in severna Evropa ima verske šole. Niti vera prebivalcev, ne državna oblika, celó ne stranke, ki so na krmilu, ne delajo razločka gledé verske šole. Absolutna Rusija ima versko šolo, kakor svobodna republikanska Švica. Protestantska Prusija, kakor katoliška Bavarska; Ogerska, kjer je od nove ustave liberalna stranka na krmilu, kakor nemške države, kjer so se liberalci in konservativci vrstili na državnem krmilu. V Nemčiji ste le dve mali državi, Hesensko in Badensko, ki imata, kakor Avstrija, medversko ali brezversko šolo, ki pa več stori za vero, kakor naša šola. Vse druge nemške države imajo versko šolo: Virtembersko, Hanoveransko, Šlesvik-Holstin, Brunsvik in Oldenburško so versko šolo dosledno razvile. Na Bavarskem in v Prusiji pa je verska šola tako razvita, da hočem njeno organizacijo obširneje opisati in to po treh znamenjih.

Kar se tiče ločitve po veri, je v Prusiji 22.800 protestantskih in 9400 katoliških šol; otroci in učitelji so ene in iste vere. Vкупnih šol za katolike in protestante je le 715. Te vкупne šole pa niso take, kakor pri nas, marveč so tako vrejene, da more vsako veroizpovedanje otroke v svoji veri temeljito podučevati in vzrejati. Tudi te šole torej zavarujejo manjšini veronauk in vzrejo, in mnoge so v nižjih razredih enakopravne, v gornjih razredih pa ločene po veroizpovedanju.

Kako pa je z učiteljišči v Prusiji? Ta so vrejena po veroizpovedanjih, in sicer je 53 protestantskih, 21 katoliških in 4 izraelska, in povsod skrbé za temeljit verski pouk.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Plašljivi konji.

Kdor ima opravka s konji, njemu je znano, kako da je sitno, ako je konj plašljiv. Tak je nevaren za življenje; ne samo to, da človek ne ve, kedaj ali ob čem da se mu konj lahko splaši, je nevolja, še bolj pa to, kako se ozdravi, je veliko vprašanje.

Nekateri konj je že po svoji naravi plašljiv, njemu je to nekaj „poerban greh“, nekateri pa še le postane tak, ker se z njim ni ravnavalo prav, dokler je bil mlad, dokler se je učil voziti. Naj pa je že potlej vzrok plašljivosti, kar koli, toliko je gotovo, da je tak konj veliko manj vreden in človek je zmerom vesel, če se ga iznebi.

Strah, nevarnost pa je tudi prevelika pri takem konji, saj človek ne ve, ako se še vrne zdrav domov, ako se pelje z doma pa ima takega konja v vozu. Nekateri konj se splaši le, ako se ena reč mu nameri na poti, drugi pa

ima toliko muh, da mu človek ne pride do dna, vprašajoč se, kaj da mu splaši konja.

Pri ozdravljevanji te bolezni pride pa skorej vse na to, da znaš za vzrok, za to, odkod da ti je konj plašljiv. Kakor pa je to velikrat neznano, tako je tudi zdravilo največkrat negotovo ali če gre za pravo, po polnem se ne da odpraviti plašljivost. Najbolje je še to, če se je obvaruje konj, dokler še ni prepozno. To pa se izgodi, če se ravna z njim vselej lepo, krotko in nikoli z jezo. Tudi takrat, če se ti je splašil, ravnaj z njim lepo in skušaj ga vmiriti; kliči ga, božaj ga, drži ga, čem najbolj moreš, rahlo. S tem ga še najprej človek vkroti in če konj enkrat izpozna, da ni bilo nič hudega, pri čemer se je splašil, bode se drugi krat že more biti dobro držal ter ti ostane miren, da-si še obrača ušesi naglo naprej, nazaj. V tem ga kliči pa ga rahlo, vendar trdneje prejmi za vajet!

Ako je le ena ali vsaj vselej enaka reč, pri kateri se ti splaši konj, tedaj ga še brž človek najlažje ozdravi. To se izgodi s tem, da ga take reči navadiš ter ga večkrat tje pelješ, kjer reč vidi ali sliši. Ker se mu ne izgodi nikdar nič žalega, navadi se je k malu tako, da ostane miren, če pride tudi nenadoma do nje.

Vsled skušenj pa moramo reči, da je velikrat krivo plašljivosti — pomanjkanje svitlobe v hlevu. Kedar pride namreč potlej konj iz hleva, blešči mu vse pred očmi in konj ne izpozna prav reči, ki stopijo pred-nj, zato se začne bati, lotéva se ga strah in tako je pri celi vožnji plah ter že lahko rečemo, da vidi skorej v vsaki stvari, ki mu pride pred oči, svoje strasil. Tedaj je tudi to, kar nas opominja, naj ne imejmo pretemnih hlevov.

Marsikaj so že poskušali, da bi se našlo zanesljivo zdravilo zoper bolezen plašljivosti, ali ostalo bode pač pri poskusih. Za to pa stavimo mi tukaj samo še to svarilo: ne ravnaj s konjem in sploh z nobeno živaljo, ki ti je na pomoč pri delu, silno, brez usmiljenja!

Sejmovi. Dne 12. aprila v Arnoži, v Bralslovčah, v Ormoži, v Stradnu in v Slov. Bistrici. Dne 13. aprila v Šentilji v slov. gor. in v Slov. Gradci. Dne 15. aprila v Kamnici, v Sevnici, pri Mariji Snežni, in v Pleterjah. Dne 16. aprila pri sv. Križi na Slatini in v Spielfeldu. Dne 17. aprila v Kapelah. Dne 18. apr. v Konjicah, na Bregu v Ptui, v Reichenburgu in v Laškem trgu.

Dopisi.

Iz Rogatca. (Odgovor na odgovor.) To je bil čuden odgovor, ki so Vam ga poslali naši trije korenjaki. Kaj pa je bilo popraviti v dopisu, in kaj se je istinito popravilo? Neugodno

lego je pisec potrdil; da iz šolskega okraja sv. Jurija dohaja le 16 otrok, ne pa $\frac{1}{4}$ v nemško šolo je morebiti resnično; kje pa so tisti otroci ostali, ki so iz Donačke občine in sicer iz Tlak, Žahenberca in trške Gorce v nemško šolo vsolani? Naj jih prešteje, in prepričal se bode, da $\frac{1}{4}$ slovenskih šolarjev iz Donačke srenje hodi v nemško šolo. Da plačuje Donačka srenja nad 100 gld. za nemško šolo, se ni tajilo; tako tudi ne, da je g. učitelj dobival 137 gld. 50 kr. odškodnine za stanovanje, kar je dopisnik samo konstatiral, ne pa učitelju očitil. Da bi se lahko nesreča zgodila, ker so otroci od 12—1 sami, tega ne more tajiti, saj mu je znano, da se otroci zbirajo celi čas od 12—1 v šoli, nekateri pa že pridejo pred 12. uro. Da bi se bližnji, edini sosed za šolo brigal, ni pričakovati, — saj je pa tudi lega njegove hiše taka, da še k šoli skoz okno ne vidi; od 12—1 pa so ljudje navadno pri kosilu v hiši. Da bi pa v času kake nesreče pomoč zamogla naglo priti iz Tlak, tega dopisnik sam ne bo verjel. — Ravno zato, ker je znano, da učitelj ne more brez hrane ostati, se je samo konstatiralo, da so otroci od 12—1 sami sebi prepuščeni, ne brez nevarnosti. Učitelj trdi, da šolske mladeži zato ni vodil k šolarski meši „ker se postav in ukazov na tanko drži.“ Postave take zastonj iščem v šolskih postavah; one učiteljem ravno zapovedujejo, šolarje k šolarskim mešam voditi. Ukaze pa je tudi dobil učitelj, da mora voditi šolarje k šolarski meši. Naj nam pove dan in število ukazov, po katerih se je on ravnal! Vsaj nadžupnijski urad je dobil na svojo pritožbo zoper nepostavno ravnanje g. učitelja Klanjščeka od deželnega šolskega sveta v Gradcu dne 9. avgusta 1888, št. 4252, sledeči odlok, potoma častitega Lavantinskega ordinarijata: „Z ozirom na Vaše cenjeno pismo z dne 30. maja t. l., št. 1163, usoja si c. kr. drž. šolski svet Vam uradno naznaniti, da se je učitelj Anton Klanjšček pozval na odgovor za voljo njegovega nepravilnega ravnanja in se mu je njegov zagovor s tem rešil, da se mu je pokazalo na določbo § 48 al. 2. drž. šolske postave in se je še vrhu tega opomnil, naj prepusti katehetu, ako pride kršč. nauk razlagat, takoj naslednjo uro.“ Ta odlok objavimo neradi a primorani, da dokažemo, kako strogo se g. učitelj postav drži. Izjavo g. učitelja gledé g. kateheta, naj sodijo čitatelji sami! Da je pa pedagog g. Klanjšček pozabil, da „boljše obiskovanje“ njegovih ur ni pripisati njegovi pedagogiki, temveč dobremu spominu kmetov, ki so po ječah sedeli, velike kazni plačevali zaradi šolskih zamud otrok, to je čudno. Ne pedagogika, temveč strogo izvrševanje postave privabi otroke nemarnih starišev h g. učitelju v šolo. Krivo sem poročal, da je krajni šolski svet kupil hišo za šolo. Resnica je, da so trije možje

krajnega šolskega sveta, župan Železnik, svetovalec Mikuš in občinski odbornik ali svetovalec Gobec, kupili hišo, pooblaščen po sklepu srenjskega zastopa Donačkega za Donačko srenjo: tedaj ne brez dovoljenja in brez seje. Dopisniku se očita, da mu je bil edini Jurij Bele znan kot nasprotnik selitve šole v trg. Kako je mogoče, da bi mu bili znani drugi nasprotniki, če se nobeden ni oglasil? Je-li dopisnik kriv, ako je tako malo moške besede in odkritosrčnosti? Kdor je glasoval zoper selitev, ta je sam sebe osramotil; in zato je v mojih očeh Jurij Bele ostal mož, ker je povedal in glasoval, kakor je mislil, drugi si pa ime naj sami izvolijo, kakoršnje jim pristaja. Da je bilo pri glasovanju veliko nasprotnikov, natanko število še mi ni znano, tega je pa posebno ostudna agitacija kriva. Kakošnji so nasprotniki, to se vidi iz tega, da so poslali dopisniku pismo brez podpisa, v katerem mu žugajo, da bodo zavoljo te šole njega in g. kaplana ubili; načelnika Mikuša pa požgali. Pri glasovanju so nekateri, od „šnopsa“ osrčeni, vsakemu glasovalcu, ki ni naravnost rekel „ne“, klicali: „reci ne“, dokler ni bil premočen pa rekel: „ne.“ Zdelo se mi je, da ne vidim pred saboj Rogaških farmanov, temveč divje jakobince. Še po glasovanju so psovali može, ki so imeli srčnost za selitev glasovati. Taka zmaga ne bo prinesla blagoslova. Nismo pa še izgubili upanja, da bo dobra reč zmagala. J. T.

Iz Konjic. (Volitve.) Prihlnji teden, dne 15. 16. 17 vršile se bodo v Konjicah, najhujši nemškutarski trdnjavi na Dravinji, občinske volitve. Narodna stranka v trgu žalibože le toliko mož šteje, da jih zares na prstih ene roke sešteješ, težavno je tedaj njeno delo, posebno, ker od strani, ki bi lahko, skoraj nobene podpore že več let ni. Čudež tedaj ni, da so pri zadnji volitvi vsled podmitanja, strahovanja in nepoštenosti, posebno gledé na pooblastila nemčurji za malo glasov nadvladali. Mnogo kmetov v Konjiškem okraju je zares vrlih, narodnih, vseskozi poštenih, da jih niso kos v kozji rog pognati, še manje pa sveti stvari izneveriti, pa žalibože mrgoli pa tudi duševno zabitih, strastnih odpadnikov in izdajalcev, katerim se srce širi, če jih le tržanski nemčur pogleda, in lačenbergarjev klanjajočih se klobasam in vinu. Nemčurji na vse kriplje delajo, vse polno poštenjakov Plahutove veljave dirja od vasi do vasi, prigovarja in pooblastila lovi. V dr. Ledererjevo pisarno pisar R. pismeno in ukažujoč sili, da jih tam obdeluje, da jim obeta ali grozi, posebno one, ki so dolžni. Tudi trgovec M. in njega sin strastno rujeta, pooblastila ženskam usiljuje uradni raznosaj Ogrizek Fric in še drugi so za to najeti. Obeta se vse, kakor že leta 1885. A ljudje se ne vsedejo več tako hitro na limanice, odkar so onega leta

najbogatejši tržani jako umazani se pokazali. Temu obljubili in dali so novo obleko, koja je moral po volitvah sam plačati, drugemu obutje, za katero so ga skoraj tožili. Takšnji poštenjaki, mož beseda, so ti Konjiški bahači in Bismarkovi klečéplazci. Ob nedeljah se sedaj zbirajo v Žičah pri nekdanjem poštenem krčmarju Bezovniku in se z lačenbergarji bratijo. Je škoda Bezovnika, da zavoljo pičlega dobička svoje družine čislano ime omadežuje in da od hiše do hiše, od gosta do gosta za ljudi snubit hodi, katerih grde namene le predobro pozna. Najstrastnejši pa je lesotržec A. W., koji škili na županov sedež. Bedasto je, da psujoč duhovnike ter zaničljivo nazivajoč jih „fare, črne“ itd. hoče kmeta na svojo stran spraviti. Da bi tržani se le svojega posla držali, saj se dan na dan lahko prepričajo, kako nevsmiljeno propadajo ter ubožajo, kojim je politika prvismoter! Narodnim kmetom pa živo na srce polagamo, da se gotovo volitve udeležijo ter z vsemi močmi omahljive ali nevedne podučijo. Nemčurji se le zato tako napenjajo in borijo, da jim narodnjaki ne bi smrdečega in umazanega perila razgrnili, da ne bi se mogli prepričati, kako so z občinskim denarjem gospodarili, kam je prešel. Srenjskih računov nikdor še videl ni in o čudnih rečeh se je pred dvema letoma v javni seji pretresovalo. O pesjem davku se je tudi nekaj slišalo. Gotovo je mnogo, kar nemčursko vest teži. Volilci narodni, kmetje! Zdramite se in pridite polnoštevilni k volitvi. Gotovo potem premagate svoje nasprotnike redeče in masteče se le od Vaših žuljev, ki Vas le ob času volitev poznajo, še se Vam dobrikajo, če pa svoj sebični namen dosežejo, Vas prezirajo in se Vam rogajo, bedaste kmetove nazivajoč Vas. Posnemajte Celjske kmete in zmaga je Vaša, gospodarji na lastnih tleh boste Vi, ne pa z culico na hrbtu priromani odpadniki in njih babure. V to Bog pomozil!

Iz Ljutomera. (Naši trgovci.) Tukaj imamo več trgovcev. Med njimi so pošteni možje, vrli Slovenci, ki se ne sramujejo svoje narodnosti, ki očitno povejo, da imajo svoj kruh od Slovencev, drugi pa so takšni, da so takrat prijazni in sladki, kedar Slovenec nese k njim s krvavimi žulji zaslužene peneze. Takrat poznajo Slovenca ter znajo ž njim slovenski govoriti. Pri drugih prilikah pa nas zasmehujejo ter zasramujejo mili naš jezik. To vam je lepa hvaležnost! Pri nas imamo tudi več obrtnikov in rokodelcev. Med temi bi rad nekatere imenoval. Pa za zdaj še hočem molčati. Živijo se samo od nas Slovencev. Sami dobro vejo, če Slovenci ne bo več k njim, bodo potovali na pesji brod. Pa med njimi so tudi častni možje, ki delujejo s svetim prepričanjem za našo pravično stvar. Upamo tedaj, da se bodo ovim drugim sčasoma odprle oči, da izprevidijo, kdo jih

doji pri praznih jaslih. Naša slovenska stvar napreduje dan za dnem. Sveta pravica mora na dan. Mi se borimo za poštenost in resničnost, zmaga mora biti naša. Tukaj so slovenska tla in tukaj imamo pravico od Boga in milega nam cesarja, da zahtevamo od vsakega: Spoštuj naš mili jezik, ker živiš med nami ter se od nas živiš. Kdor pa nas zasramuje, tisti je grd nehvaležnež ter ni vreden, da ga naša zemlja nosi. Pobere naj svoja kopita ter naj odide med svoje brate na Gornje Štajarsko ali pa tja v blaženo Prusijo, kamor si prê nekateri tako grozno želijo. Vi pa možje poštenjaki, odprite svoje oči ter pogledajte, kdo je v resnici vaš prijatelj. Čas že je, da se vzdramimo!

Iz Kumena na Pohorji. (Občinske volitve). Kdor je pred tremi leti še poznal naše razmere in bi si jih ogledal sedaj, moral bi ves začuden reči: „Koliko se pač v treh letih izpremeni!“ Ko smo pred 3 leti volili občinski odbor, treba je bilo napeti vse moči, da smo dobili večino, a letos — po treh letih — so bili naši nasprotniki že tako poparjeni, da se niti volitve niso vdeležili, in smo torej 27. marca prav mirno lahko volili svoje kandidate. Izvoljeni so sami imoviti kmetje in odlični, poštene narodnjaki, tako da jih je veselje pogledati. Slava Kumenčanom! Čudno pri letošnjih volitvah je samo to, kako so nasprotniki našega junaka g. Lakužiča lovili ter se mu sladkarili, naj bi z njimi potegnil, pa zastonj. Gospodje! Kako je vendar to, da Vam je g. Lakužič ravno letos tako na srce prirastel? Kako je to, da ga v tistej dobi, ko ste Vi Kumenški zvonček nosili, niste poznali, da bi ga v odbor volili? Kaj ne, tistokrat še ga niste potrebovali — sedaj pa tudi on ne potrebuje Vas. Letos smo si popolnoma otresli nemčurski jarem in smelo trdimo, da nas nikdar več ne bode žulil. G. Zemljaku, ki se je najbolje trudil za nasprotno stranko, pa želimo dober tek pri sanjah, katere se nikdar ne bodo uresničile.

Iz Beljaka. (Zahvala in prošnja.) Knjižnici „podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico“ blagovolili so nadalje darovati p. n. gospodje: Jos. Žirovnik, učitelj v Begunjah, 24 knjig, Fran Oblak, c. kr. poštni oficijal na Dunaji, knjige „Matiice Slovenske“ za l. 1887., Šimon Stöckl, knezo-škof. duh. svetovalec in župnik v Šent-Lenartu pri sedmih studencih, 5 gld. za 5 iztisov knjig „družbe sv. Mohora“; Jos. Apib, profesor v Novem Jičinu, 7 lepo vezanih knjig; Šimon Rutar, c. kr. profesor v Ljubljani, 10 mark v zlatu, Anton Gabron, župnijski oskrbnik v Črni, 2 gld. — Nadalje je podarila slavna „Matica Slovenska v Ljubljani“ o priliki štiridesetletnice vladanja presv. cesarja Franca Jožefa I. 15 iztisov knjižice „Zgodovina avstrijsko-ogerske monarhije“ in 2 iztisa krasne knjige „Spomenik o šeststo-

letnici začetka habsburške vlade na Slovenskem“. — Ob enem nam je popraviti neljubo pomoto, ki se je bila vrinila v zadnjo zahvalo. Ne gospa Magdič, ampak gospa Ivanka Žižkova, soproga g. dr. Žižka v Ormožu, podarila je naši knjižnici nad 100 lepih knjig. Vsem, ki so s svojimi darovi pripomogli, da se širi omika in narodna zavest tudi med zatiranimi in tlačeni koroškimi Slovenci, bodi izrečena najprisrčnejša in najiskrenejša zahvala! Bog plati! Dovoljujemo si prositi še nadaljnjih darov; posebno dobro došlo bi nam pesmi s se kiricami, da bi jih mogli izposojevati ali pa razdeliti med naše vrle Loške in Sent-Lenartske pevce. Kdor more kaj storiti, prosimo ga lepo v imenu svete naše stvari slovenske. Za načelnštvo „podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico“: Matija Wutti, načelnik podružnice in posestnik na Ločilu (pošta Riegersdorf). Zdravko Kraut, knjižničar in župnik na Brnci (Fürnitz).

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor je podoba, ne bode Nj. veličanstvo svitli cesar o veliki noči na Dunaji, ampak v Ischlu. — Minister za finance, pl. Dunajevski ni veliko trpel v drž. zboru, ko je bil njegov proračun v razpravi. Ne more pa se mu tudi reči kaj, kajti minister zastopa dobro svoje mesto. Sedaj je v razpravi proračun ministra trgovino, marquisa Baquema. V petek, dne 12. aprila pa gredó gg. poslanci domov ter se zberó še le v petek po veliki noči. — Postava o „kmetskih domovih“ je dobila najvišje potrjenje. — Za zemljo pri Ivanišči v Gradci dobi štaj. dežela 470.000 gl. Dobro da je ni hotela štaj. kranilnica, kajti dobila bi jo bila za veliko manjši denar. — Koroška obrtniška zbornica v Celovci je pohvalila svojega drž. poslanca, barona Dumreicherja za njegov govor zoper slov. Korošce. No, za-njo pa to ni ravno pohvala — V Novem mestu je letos prvokrat zmagala pri obč. volitvah v vseh razredih slov. stranka. — V slov. čitalnici v Gorici so imeli uno nedeljo veselico in prvokrat slov. gledišče. Igra „ženska borba“ je bila ljudem kaj pogodu. — Mestni svet v Trstu je naložil necemu slov. trgovcu kazen v denarji, ker je imel mož nad svojo štacuno slov. napis. No, c. kr. vlada pa je zbrisala trgovcu kazen in menimo, da je dala tudi mestnemu svetu pod nos. Vestno si je to zaslužil. — „Društvo sv. Jeronima“ v Zagrebu je za hrv. ljudstvo to, kar je za slovensko družba sv. Mohorja, toda ni še tako veliko, kajti lani je imelo še samo 8325 udov. — Vel. župan Budisavljević je premeščen iz Belovara v Gospić. Mož se je madjarski vladi zameril, ker je bil lani svitlega cesarja nagovoril hrva-

ški. — Ogersko ministerstvo se prenavlja; blizo gotovo dobi Desiderij Szilagyí pravosodnje ministerstvo. Kar se sliši o njem, ni preveselo, kajti mož je liberallec in Madjar, kolikor ga je pod „kalpakom.“ — Poljaki dobijo na Dunaji svojo cerkev ter bode v njej služba božja v poljskem jeziku. Da to ni po volji nekaterim Nemcem, to ni, da še človek povdarja.

Vunanje države. Drž. tajnik sv. Očeta, kardinal Rampolla je poslal zahvalno pismo škofu Strossmayerju v Djakovem. Meseca maja bode nekaj novih kardinalov imenovanih, v njih vrsti bode bojda tudi nadškof dr. Eder v Solnem Gradu. — V Italiji ima minister Crispi hude ure, kajti drž. poslanci nimajo več vere va-nj, vendar pa si minister ne upa razpustiti zbornice ter se boji, da še dobi iz novih volitev kje hujših nasprotovalcev va-njo. — General Boulanger je potegnil z francoskih tal ter se je umaknil v Belgijo; ko bi ne bil tega storil, bil bi sedaj že pod ključem in težko, če bi še potlej bil kedaj gledal svetlo solnce. Iz tega pa se razvidi, da je general sedanjim možem francoske republike nevarniši, kakor se je ljudem zdelo. Nihče še ne more reči, kaj da se kje razvije iz tega za republiko. — Belgijska vlada ni vesela Boulangerja ter ji ni prav, da je iz Bruselja poslal pismo do svojih volilcev. Sodi se na to, da mu bode namignila, naj se odpravi. — Knez Bismarck stoji že v 75. letu svoje dobe ali nič še ne misli na to, da odloži breme svoje službe, sicer pa premaga njegova krepka volja tudi telesne slabosti. — Na Poznanjskem je bila velika povodenj in je cesar Viljem II. prišel tje, da si ogleda škodo ter potolaži ljudi, ki jo trpijo. — Pri ruskem vojaštvu so prišli veliki goljufiji na sled. Država je plačevala vojake, ki že do 20 let niso bili več v službi. Ne zna se, v čegave žepe je denar lezel. — Naša sosedla, Rumunija, dobi novo ministerstvo in mu bode nek Cartagi na čelu. Ljudem ne gre v glavo, zakaj da vleče kralj Karol bolj v Nemčijo, ko je vendar prebivalstvo slovansko. Zato pa ima vsako ministerstvo težko delo, ker ne more volje kralja in ljudstva ob enem spolniti. — V Bolgariji so bile doslej še nekatere avstrijske pošte, v novem času pa so jih odpravili ter so prevzele domače njih posle. Ali pa se bode zanesti na nje? Avstrijske so bile na hvali. — Metropolit Mihael, ki so ga bili za kralja Milana izgnali iz Belega grada, vrne se kmalu v Srbijo ali ne bode, kakor so spravi, stopil na avstrijska tla in je torej še vedno zle volje do Avstrije. — V Albaniji pod Črno goro dela Italija že od kedaj za to, da se odluči od Turčije in postane država na lastne roke a noge rada ji posodi Italija, zakaj? ni težko, da človek ugane; njej hodi za to, da pride Avstriji za hrbet. No za sedaj še je grozdje — kislo, kajti Turek ima

ondi veliko vojaštva. — Iz osrednje Afrike se poroča, da je smrt kralja abesinjskega Janeza II. gotova resnica, kdo pa bode njegov naslednik, to še ni gotovo, kajti troje mož se poteguje za to. — Po severnih delih Amerike je gorelo na večih prerijah t. j. ravnéh, na katerih raste sama in to visoka trava, in je v tem več vasi zgorelo. — „Združenih držav“, pomnoži se število za 4 in bode poslej 42 držav vsako 5. leto. To čast ima od dne 4. marca 1889 Harrison in je toraj skozi 4 leta velika moč v njegovih rokah.

Smešnica 15. Brnik potirja Krnika za dolg 200 gld. „Kedaj“, vpraša ga, „kedaj mi vrneš denar, že dve leti te čakam za nj?“ „Kaj“, odvrne mu Krnik, „kaj me vprašaš za to, saj se zastopim le slabo na prerokovanje!“

Razne stvari.

(Slov. vzporednice.) Vsa je podoba, da dobimo na c. kr. gimnaziji v Mariboru že prihodnje leto v prvem razredu slov. vzporednico. Iz tega namena je prišel v torek, dne 9. aprila g. dr. Tauber pl. Taubenberg, svetovalec c. kr. namestni in ob enem poročevalec za šole v štaj. dež. šolskem svetu v Gradci, v naše mesto in se je hiša že torej za vzporednico najela.

(Neumščina) Iz Marenberga imamo „nemško“ pismo v rokah, v katerem nas nekdo vpraša, je-li res, da je nek jud na smrt obsojen ali da se mu kazni prizanesi, če kdo drug prevzame ono kazen na se. Vsled tega, pravi pisec, je razpisano srečkanje in kdor tako srečko kupi, tak dobi ali 5000 gld ali pa — vrv za na vešala. Mi nimamo na to pismo druga, da odgovorimo, kakor to-le: Kdor veruje tako bedarijo, tak je zrel, ne še morebiti za vešala, pač pa za Feldhof, t. j. v hišo, kjer so doma norci.

(Na znanje!) Naj ustrezemo želji volilcev vlč. gosp. dr. Gregoreca, drž. poslanca za kmetsko skupino v Ptujem okraji, priobčimo kmalu njegov govor z dne 22. marca v drž. zboru, za dnes pa povemo, da se suče govor najbolj o pogubljenem šulvereinu in o prevelikem nemčevanju v naših šolah.

(Preskušnja) sposobnosti za splošnje in meščanske šole prične se v Mariboru, dne 6. maja na c. kr. učiteljski.

(Občinske volitve.) V nekaterih tednih se imajo vršiti volitve odbornikov za Ljubnico poleg Vitanja. Čudno je to, nam piše mož iz te občine, da se za te volitve tolikanj briga nek Vitanjski mesar. Mi nismo tega mesarja nikdar prištevali k slovenski stranki; pa zdel se nam je še vsaj nekoliko pravicoljuben, in ravno zavoljo tega je bil pred 2 letoma izvoljen od Slovencev v načelnika krajnemu šolsk.

svetu za Vitanje; Nemci ga takrat niso marali. Tako povračuje zdaj prijaznost Slovencev. Mi bomo tiste oštirje in mesarje si prav dobro zapomnili ter jih očitno svetu naznanili, kateri pri vsaki priliki nas Slovence tlačijo in nam naše pravice kratijo. Toda naj le pride k volitvi v Ljubnico cel regiment nemčurjev, bomo že vedeli se jih otresti.

(Imenovanje.) Slavni okrajni šolski svet Ptujski je imenoval mesto odstopivšega dr. Mihelitscha za krajnega šol. ogledov v okolici Ptujski g. Frančiška Železingerja, prof. na deželni gimnaziji na Ptui.

(Razpor.) V Marenbergu so si tamošnji „Nemci v najboljšem pomenu besede“ prišli navskriž in jim bojda nek g. Hirsch kali vodo, ali njega umiva zato nekdo v „Marb. Z.“, da kar leti „dlaka“ od njega.

(Obč. volitve) v Lehnu na Pohorji so nam lepo znamenje za to, da postane s časom tudi na severnem robu Pohorja svetlo, slovensko. V 1. volilnem razredu so imeli doslej še vselej nemškutarji, liberalci večino, tokrat pa so zmagali krepki slov. možje. Kakor se sliši, izvoli si novi zastop brž ko ne za mesto župana g. P. Peitlerja, veleposestnika v Lehnu.

(Nesreča.) V noči dne 8. aprila je zašel na kolodvoru v Mariboru nek delalec pod kola vlaka. Dva voza sta skočila vsled tega iz tira, delalca pa je hudo razčesalo.

(V Dravo) skočil je v četrtek 4. t. m. zjutraj z Dravskega mosta v Ptui Janez Buben, mesarski pomagač pri Janezu Vojsku. Pri sv. Vidu pod Ptujem ga je voda splavila na breg, kjer je bil v soboto pokopan. Nagibi k samomoru niso znani.

(Razposajena mladina.) V obrtni šoli v Mariboru so učenci, ki hodijo vanjo, tako „pridni“, da jih morata zmerom dva učiti, učitelj stoječ pri mizi, redar pa pri peči. Zadnji četrtek je ta pa odpeljal čevlj. učenca J. Ulčnika iz šole na ravnost v lukajo.

(Dac na pivo.) V mestnem zastopu v Mariboru je bil predlog v razpravi, naj jemlje mesto poslej 70 kr. daca od hl. piva. Razprava je bila prav živa in zmaga naposled na strani pivopivcev, to se pravi, da ne pride višja določila na pivo.

Listi uredništva. G. V. V.: Povejte g. nu., da Šč. ne teče v breg. — G. D. Č.: Pride govor, toraj ni treba opazek. — G. J. P. pri sv. R.: Dobro voljo imamo, ali v Vaših besedah ni nič in ni čisto nič zrna in torej niso za naše bralce. — G. F. L. na D.: Vi ste pa modri! — G. S. K. v P.: Največjo dobroto smo Vam storili, ko smo Vaš zagovor vrgli — v koš. — G. L. P. v M.: Pride brž, ko mogoče.

Loterijske številke:

V Trstu 6. aprila 1889:	85, 31, 51, 9, 66
V Lincu „ „	82, 21, 63, 89, 67

Zahvala.

Za v resnici krščansko požrtvovalnost v dolgo trajajočej bolezni, za krasne vence, premilo petje in za mnogobrojno spremljenje k zadnjemu počitku iskrenoljubljene soproge, oziroma matere gospé

Viljemine Čizek,

izrekamo vsem, osobito še preč. duhovščini in čast. učiteljstvu najiskrenejšo zahvalo.

Na Pilštanji, dne 1. aprila 1889.

Žaluoči ostali.

VABILO

k občnemu zboru Savinjske posojilnice v Žavci v nedeljo dne 15. aprila 1889 ob 1. uri popoldne v občinski pisarni.

Ako bi pa k prvemu občnemu zboru ne prišlo zadostno število društvenikov, skliče se na tisti dan in v tistih prostorih ob 3. uri popoldne drugi občni zbor, pri katerem je vsako število udov Savinjske posojilnice sklepčno.

Dnevni red:

1. Predlaganje računov za leto in volitev dveh revisorjev za pregledovanje tistih.
2. Razni nasveti.

V Žalci, dne 7. aprila 1889.

Odbor Savinjske posojilnice v Žalci
Janez Hausenbichler.

Vincarja išče

za vinograd blizu Celja od Št. Jurija tega leta naprej notar Baš v Celji. 2-2

„Oves Willkomm“.

Ta oves je med vsemi sortami v plavinskih deželah najzgodnejši, plodnejši in težji; raste na visoko od 5—6 čevljev, ima močno, dobro slamo za krmo in sene poleže.

Zadostuje, ker se ta oves redko seje, 40 kil kot seme za jeden plug. Cena za kilo 25 kr. Ako se vzame več kakor 50 kil za kilo 20 kr.

Razpošilja, kakor dolgo seže, vreče po 5 kil za 1 gld. 80 kr. proti pošiljatvi zneska ali poštnem povzetju franko na vsako poštno postajo

Benedikt Hertl,

veliki posestnik na grajščini Golič pri Konjicah.
8—8 (Južno Štajersko.)

Veliki živinski sejem

pri sv. Antonu v Slov. gor. letos ne bode 28. aprila, ker je ta den nedelja, temveč 27. aprila to je na belo soboto. 1-3

Dober kup!

Na prodaj je vinogradsko posestvo, pripravnost za vpokojene duhovnike, uradnike, vojake, pri Slov. Bistrici. Več se poizvé poste restante „Dober kup“ pošta Reifnig. 2-3

Pravo francozsko žganje (cognac).

Kaj je pravo francozsko žganje?

Iz francozkega in južnoštajerskega jaknega močnega brskega vina izpravljen alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznavano dietično, duh in telo oživljajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničli. Če vsa vporabljena sredstva proti ischias, revmatizmu, živčnim boleznim, izpadu las, protinu, tiganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i. t. d. nič ne pomagajo, naj še poskusi vsaki bolezni iz južnoštajerskega znamenitega Konjičkega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francozsko žganje vporabiti. Mala stek. 60 kr., v. 1 gl. 20 z. Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodec bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenice pošiljajo se franko brez dahnih stroškov.

BENEDIKT HERTL

veliki posestnik na grajščini Golič pri Konjicah, Južno-Štajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Gundestu, Gosposke ulice.

Zaloga v Mariboru pri Alois Gundestu, Gosposke ulice.

Maribor
Gosposke ulice 3.

Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in solo, šolskih in molitvenih knjig

Naročajo se tudi lahko esi možni listi avstrijski in evropski, ilustrirani časopisi.

poprej **EDUARD FEHLING.**

Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige za kopije, papirnaté žakije in zvitke, papir iz slame, za loščenje in zavrtke.

Novosti
posebno pisma za gratulacije, karton, svinjat in katov papir v krasnih barvah po izvanredno nizki ceni.

Knjigovezarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.